

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הר"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של כ"ק מרן הרבי הקדוש ה'צ"ב חיים" מנדבורנה, הרה"ק רבי חיים מרדכי זצוק"ל בן הרה"ק רבי איתמר זצוק"ל מנדבורנה, נלב"ע ביום ט"ו טבת תשל"ח

מרן פאר הדור החזון איש זצוק"ל החזמן פעם על ידי אחד מחסידי נדבורנה לשמש כסנדק בבית. לאיש נולדו תאומים, והוא החליט לכבד את מרן החזון איש כסנדק לילד אחד, ואת מרן הרבי הדבר חיים זצוק"ל כסנדק לילד השני. לאחר הברית ניגש הרבי הדבר חיים אל החזון איש, והחל לשאול אותו שאלות דיני המצוות התלויות בארץ, כשהוא מוכיח שליטה מקפת בכל שיטות הפוסקים, והחזון איש ענה כדרכו הלכות פסוקות. בדרכו חזרה, דיבר החזון איש מהרבי הקדוש ומיראת השמים המשתקפת משאלותיו, ואמר: "ער איז פון די פרומסטע אין דעם דור" [-הוא מהיראים ביותר בדורנו].

באותה שנה עלתה נשמתו של מרן החזון איש לשמי מרום, כשאבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל שהיה דבוק בו עד מאוד נשאר מיותם. אך בהתייחסותו של מרן החזון איש לרבי הדבר חיים, ראה אבי מורי כמין הדרכה, ומאז דבק ברבי זצוק"ל בכל מאודו.

סיפור נפלא שמענו מאבי מורי זצ"ל אודות גדלותו של הרבי הדבר חיים זצוק"ל. בל"ג בעומר היה הרבי נוסע למירון בלויית חסידי, ולאחר מכן היו נוסעים לקברות צדיקים בצפת. פעם אחת כשהגיעו לשם ראו איך שמלוים נפטרו לבית עולמו. ביקש הרבי לעצור את האוטובוס, ירד והצטרף להלויה, וכמובן שכולם ירדו והלכו יחד עמו. במהלך ההלויה נכנס אבי מורי ז"ל בדברים עם המלוים והתעניין מי היה הנפטר. ואז הם סיפרו לו שהיה זה יהודי פשוט, שכל ימיו התפלל על דבר אחד: שבהלויותו ישתתף צדיק אמת...

פעם נכנס אבי מורי אל הרבי הדבר חיים לשוחח עמו בעניני הישיבה, והנה הוא רואה שהרבי יושב שקוע בלימודו. עמד אבי מורי ליד הרבי והמתין. עבר רבע שעה, והרבי אינו מבחין. עברה חצי שעה, והרבי עדיין שקוע. לאחר שעמד שם כמעט שעה, נשא הרבי את עיניו והבחין בו. "האם אתה נמחכה כאן הרבה זמן?", שאל הרבי. "כן", ענה אבי מורי בהכנעה.

"אם כך עלי לפצות אותך", ואז בתור פיצוי השמיע הרבי באזניו מערכה נפלאה שחידש באותה סוגיא ליישב את קושיית רבי עקיבא אייגר...

(מתוך הספר הנפלא "אנא עבדא" על אבי מורי הצדיק זצ"ל)

כמה זמן עמד אבי מורי בקודש פנימה עד שהרבי הבחין בו

לצעוק בתפילה כידוע. למדנו שם בגמרא שלפי אחת השיטות "אדם נידון בכל יום", כלומר בכל יום דנים את האדם למעלה על מעשיו. ובהמשך אומרת הגמרא "דאמר רבי יצחק, יפה צעקה לאדם בין קודם גזר דין בין לאחר גזר דין", והיינו שבכוחה של הצעקה לשנות ולהמתיק את הדין אף אם הוא כבר לאחר גזר דין. אם כך הרי מובן היטב, הפלא ופלא, שבחודאי צריך לצועק ולצעוק, וכמו הנוסח הקרלינאי המתוק והכובש "יחיד חי העולמים מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול"...

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ט חשוון, ראש השנה דף ט"ז)

למה קרה פנצ'ר ברכב של הרבי החלקת יהושע

התורה הקדושה אומרת בפרשת ויצא (לו, מז): "וַיִּקְרָא לוֹ לְבָן יֶגֶר שְׂהִדוּתָא, וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גַלְעָד".

ראיתי סיפור נפלא מהרבי הקדוש מרן בעל החלקת יהושע מביאלה זצוק"ל. אך לפני זה אתחיל בווארט מתוק ששמעתי מאבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל על הפסוק הזה. לבן מגיע ליעקב אבינו ומנסה לבלבל לו בראש, הוא מתחיל לדבר אליו כל מיני מילים לא ברורות, "גג שהדוּתא". אומר לו יעקב: קרא לו גלעד, זָאָג אַז דו וַיִּסַּט גַּעְלֵט [-תגיד שאתה רוצה כסף]... אל תדבר כל מיני מילים גבוהות וסיסמאות, תגיד בדיק מה אתה רוצה, תקרא לילד בשמו הנכון...

ועתה לסיפור הנפלא. הרבי החלקת יהושע חזר מהלויותו של הרבי הקדוש בעל האש דת מאז'ורוב זצוק"ל, ובאמצע הדרך נתקע הרכב, וכל הנוסעים נאלצו לצאת מהרכב ולעמוד בצד עד שהנהג יצליח לתקן את הקלקול. יצא הרבי החלקת יהושע, הסתכל סביב ואמר: "הפסוק אומר אָבָן מְקִיר תִּזְעַק. כל אבן, אף שהיא דוממת, זועקת ומבקשת תיקון כל שהוא, וכיון שהתגלגל הדבר שאנחנו נעצור פה באמצע הדרך, כנראה מצפים מאתנו פה לאיזה תיקון. הוציא הרבי הקדוש תפוח מהשקית, וביד בכוונה גדולה 'בורא פרי העץ'. לאחר שסיים לאכול ביד הרבי ברכה אחרונה מילה במילה בכוונה גדולה, והנה מעשה פלא! הרכב המשך מיד בנסיעה, כאילו לא היה כלום.

אמר הרבי החלקת יהושע בשם הרבי רבי בונם זצוק"ל, חז"ל הקדושים אומרים 'קורות ביתו של אדם מעידין על מעשיו, וזה הכוונה 'אבן מקיר תזעק'. האבנים זועקו, יעידו על מעשיו של האדם. זאת אומרת שכשאדם הולך בדרך, האבנים שנמצאים שם הם יהיו העדים שלו, כשהוא יעמוד למשפט לפני בית דין של מעלה לאחר מאה ועשרים שנה, יבואו הם ויעידו על כל מעשיו במשך ימי חייו.

ולכן כשישב יעקב אבינו לאכול עם לבן הרי אכל בכוונה, כמו יהודי, ולכן קרא לו 'גלעד', 'גל-עד',

מאיזה גיל מתחילה חובת החינוך

בספר הקדוש 'זרע קודש' מובא על הפסוק "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו". שואל מרן הזרע קודש: לא היה לאברהם אבינו הצדיק, עם כל הניסיונות, עם כל מה שהוא עבר בחיים, לא היה לו שבח אחר? הדבר היחיד שסימל אותו, זה שהוא מחנך את בניו? זה השיא של מעשיו הגדולים? הוא הרי הכניס אלפי גרים תחת כנפי השכינה, מסר את נפשו בכבשן האש, מה לא?

אומר הזוהר הקדוש: מי שעובד את בורא עולם באמת בעולם הזה, רוצה לעבוד את בורא עולם גם אחרי אריכות ימיו. אך דבר זה לא יתכן רק אם הוא חינוך את בניו למצוות, והם אכן עובדים את בורא העולם, ואז כל זה יהיה לעילוי נשמתו, בבחינת 'ברא כרעא דאבוה' [-רגל של אביו]? כי אדם אחר מותר הוא בבחינת 'עומד' ואינו יכול להיות 'הולך', אולם על ידי המעשים טובים של בניו שהוא לימד אותם הוא נהיה 'הולך'. לכן אומרים 'ברא כרעא דאבוה' - הבן הוא הרגל של אביו, כי על ידו האבא ממשיך להיות 'הולך' בעולם הבא. זה מה שאברהם אבינו צוה את בניו, שישמרו את דרך ה' וימשיכו ללכת בדרכו כאשר לימד אותם, ואז הוא יהיה 'הולך' גם בעולם הבא.

בענין זה 'אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו' יש לציין א מורא'דיגע מעשה. יהודי נכנס פעם אל רבנו מרן פאר הדור החזון איש זצוק"ל, ושאל אותו: מאיזה גיל צריך להשקיע בחינוך הילדים? ענה לו מרן החזון איש: עשר שנים לפני החתונה. למה? כי כדי לחנך את בניו ואת ביתו אחריו, צריך האדם בעצמו להיות מחונך. יסוד החינוך הוא החינוך העצמי. מה שאתה לא רוצה שהבן שלך יעשה, אל תעשה גם אתה...

שנוכה כולנו שיהיה לנו נחת מהילדים, שמחה מהילדים, שנוכה להיות גם אנו בעצמנו מחונכים, וממילא נוכל להוות דוגמא אישית לילדים ולכל מי שסובב אותנו.

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ז חשוון, ראש השנה דף י"ד)

בדף היומי - מקור למנהגי ישראל

למדנו בדף היומי (ראש השנה דף ט"ז): "ואמר רבי יצחק, חייב אדם לטהר את עצמו ברגל".

אמר על כך מרן הרבי הקדוש רבי יהושע מבעלזא זי"ע, חייב אדם לטהר את עצמו. אידך? ברגל, 'עָר זָאָל גַּיִן מִיט די פִּיט פֿאַר צְדָקָה' [-שיכתת את רגליו לקבץ כסף לצרכי צדקה], ובזה הוא מטוהר את עצמו.

אולי זה המקור שבבעלזא כל כך חשוב 'גַּיִן זָאָד גַּעְלֵט' - לטרוח וללכת לאסוף כספי צדקה. בעיני ראיתי בהרבה מקומות בעולם איך חסידי בעלזא הולכים לאסוף כסף לאנשים שלא קשורים בכלל לקהילה שלהם, פשוט 'טוהן פֿאַר יודע'ס וועגן".

עוד חשבתי להביא מקור מהדף הנ"ל, למה שנהוג בקרלין

מיני מתיקה

יש אנשים שהולכים ללמוד אך לתקשר עם אנשים, אך לכבוש לבו של אדם. ברש"י הקדוש בפרשת וירא יש את כל המענה לכך. לא צריך לשלם אגורה אחת בשביל ללמוד אך לתקשר עם אנשים. על הפסוק בפרשת וירא (יה, ט) "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט". אומר רש"י "כי ידעתיו - לשון חבה, שהמחנך את האדם מקרבו אצל יודעו ופיריו". אתם רוצים לתקשר עם משהו, הדרך היא רק עם חביבות, עם פייניקייט. רש"י מוסיף כאן שבע מילים, בהם הוא נותן לנו רצפט [מרשם] איך עושים את זה: "שהמחנך את האדם מקרבו אצלו", קירוב, קירבה, אתם יודעים מה זה לתת קירבה לאדם? מוסיף רש"י "וידועו" - הוא יודע אותו, "ומכירו". ככה נוצר קשר בין אנשים. וכשנשכיל להפנים את הדברים ולנהוג בדרך זו, נוכל להצליח בחיינו בתקשורת עם אנשים, ואז נוכל לפעול גדולות ונצורות.

הגל הזה יהיה עלי עד. אבל לבן הרי אכל כמו גוי, ולכן הוא קרא לו 'גור שהדותא', יגר הוא מלשון מגור ופחד, 'שהדותא' היא העדות, לבן רצה לומר שהוא מפחד מהעדות, הוא ירא שהאבנים יבואו להעיד על מעשיו...

סיים הרבי החלקת יהושע: מה הלימוד מכך? שבכל מקום שאדם מגיע לשם, הוא צריך לתקן איהו תיקון. להתבונן שהאבנים שנמצאים שם יתבעו אותו לדין על שנחסר מהם התיקון, ולכן עליו לזכור איך ללכת ואיך להתנהג.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ז' כסלו, ראש השנה דף ל"ג)

המילתא דבדיחותא של המהרש"א

השבוע נלמד בדרך היומי (מגילת דף ז' ע"ב) על אביי, שרבה שלח אותו אל מרי בר מר להביא לו משלוח מנות שק תמרים וכוס קמח יבש [שהוא מתוק לעולם (רש"י)]. אמר לו אביי לרבה, עכשיו יגיד עליך מרי "אי חקלאה מלכא ליהוי, דיקולא מצואריה לא נחית", כלומר בן כפר שעלה לגדולה ונעשה מלך, עדיין אינו מסיר מצוארו את הסל שהיה רגיל להוליך בהיותו בן כפר, והכוונה על רבה שאף על פי שנעשה מלך וראש ישיבה אינו שולח אלא דברים פשוטים חולים כאלו. אמר על כך הרבי בעל השפתי צדיק מפילץ צוק"ל, שלכאורה למה לו לאביי להגיד דברים כאלו, אם מרי יאמר את זה, שיאמר הוא, למה צריך אביי לדבר כך אל רבו. אלא מכאן ראינו שבפורים מותר לומר מילתא דבדיחותא... בענין זה יש לציין את דברי המהרש"א על הגמרא בהמשך, שאביי אמר אחר כך: כשיצאתי מבית מורי [-רבה] הייתי שבע, וכשבאתי לשם [לביתו של מר] הביאו לי

ששים מיני קדירה ואכלתי מכולם, ולאחר המין האחרון עוד רציתי לכוס את הקערה...

אומר על כך המהרש"א בחידושי אגדות שם, שיש לפרש בדרך בדיחותא, שהקערה הזאת היתה עשויה מדברים הנאכלים, כמו שעושים מימיו מתערובות סוכר וכדומה כל מיני צורות, [כגון סוכריה בצורת תרנגול, או גביע גלדה עשוי ופלה וכדומה], ועל זה אמר אביי שהוא רצה לאכול את הקערה.

על דברי המהרש"א האלה כותב הרה"ח רבי חיים יצחק שוויורץ ז"ל בספרו הנפלא "שיח הפרשה", שמרן הרבי האמרי אמת צוק"ל אמר, שהמהרש"א בודאי אמר את זה בפורים!

מקולמוסם של הקוראים

באמצע הלימוד עם חבירו, רצה חבירו לעשן והכין לעצמו את המקטרת. הוא ניקה אותה משיירי הטבק, מילא אותה בטבק חדש, והדליק אותה. באותו זמן כשחבירו היה עסוק במקטרת הספיק הרב שר שלום ללמוד דף גמרא. כשהבחין בכך נענה הרה"ק מבצלזא ואמר: "אם העישון יכול לבטל אותי מדף גמרא, אני מיד מפסיק לעשן!". ומאותו היום הוא לא עישן יותר עד סוף ימיו.

אסיים בברכה שתזכו לעורך ולקרב עוד ועוד יחידים אל התורה הקדושה ולהפיץ מעיינותיה חוצה.

אהרן קליין, בארא פארק

לכבוד המגיד שיעור הנכבד הגאון רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א כקורא קבוע בגליונם אני רודה דבש ונופת צופים, ומברך בכל שבוע ברכת הנהנין מכל מילה. רציתי לפרסם על ידכם סיפור המקובל ומפורסם בחצר הקדוש בעלזא, סיפור שבכוחו לעורך יחידים לניצול הזמן.

מרן הרה"ק הרב שר שלום מבצלזא בצעירותו היה מעשן פ. ע. א. ח. ת. כשהיה

מאוצרות הפרשה

מרן הגאון הפונזביז'ער רב היה תמיד אומר, שהילדים שלנו, הדור הצעיר, הוא התקוה של העתיד שלנו, והילדים הם הדבר הכי חשוב בחיים. פעם בדרשתו הביא הוכחה מפרשתנו. כשיוסף בא אל אביו נאמר (בראשית מח, טו-טז): ויברך את יוסף ויאמר האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו וגו', המלאך הגואל אתי מכל רע יברך את הנערים וגו'. ולכאורה לא מובן, הרי הפסוק אומר ויברך את יוסף, ואין אנו מוצאים שום ברכה ליוסף, רק לבניו. אלא מכאן ראינו שהברכה הכי גדולה בשביל יהודי היא לברך את בניו!

נקודה למחשבה:

מרן הרה"ק מלעכוביטש צוק"ל היה אומר, שכל יהודי הוא יהלום, אלא שלפעמים הוא שקוע בוץ, ואז צריך להרים אותו, לטוֹף ולנקות אותו, ואז אפשר לראות כמה הוא נוצץ. אחד יש עליו יותר בוץ ואחד פחות, אבל כולם הם יהלומים!

כל המתיקות הזאת פרוכה בך!

בהוראת מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א אנו עומדים לערוך את גליונות "מתיקות" שנכשנו בסערה את הלבנות ולהוציאם לאור בספר מהודר, למען יעמדו ימים רבים

זאת ההזדמנות שלכם להנציח לזיכרון עולם את יקיריכם האהובים ולהיות שותפים ביצירה תורנית שכולם מצפים לה ואשר תעלה על שולחן מלכי רבנן בכל היכלי התורה בעולם היהודי

*בתמונה: הגר"ח קנייבסקי מעיין בדוגמית מתוך הספר החדש שיצא בקרוב בע"ה

ההדפסה בקרוב - נא צרו קשר בהקדם!

בטל: 054-847-0661 או בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת